

Alternative Measures to Imprisonment for the Elderly who Committed Criminal Offense in Thailand

Nattasuda Phasook¹ Lawan Thanadsillapakul² Viman Kritpolviman³

Received 5 January 2021; Revised 18 January 2021; Accepted 21 January 2021

Abstract

The purposes of this research article are to (1) study the theories and the concept of criminal punishments for the elderly; (2) comparative study on alternative measures in France and United Kingdom; (3) analysis and recommendations for appropriate measures on punishment, for elderly who committed criminal offense.

Results indicate that (1) Criminal laws have alternative measures for youths, by considering age and maturity, but there are no alternative measures for the elderly; (2) On comparing French laws and alternative measures, electronic monitoring devices are used in lieu of imprisonment, according to Rehabilitation theory. For United Kingdom, using of electronic monitoring devices are used in lieu of imprisonment, by adopting the Incapacitation theory (3) Thailand ought to have an appropriate alternative punishment measure for elderly. Recommendations are: adopting the use of electronic monitoring devices for the elderly; and enact specific punishments for the elderly offenders in the Criminal Code, with the concept of criminal punishment of the Neo-Classical Criminology Administration, which supports the reduction of punishment, to individuals of differing mental and physical conditions.

Keywords: Alternative measure in lieu of criminal punishment, elderly, criminal punishment

¹ Master degree student, majoring in Criminal Law and Criminal Justice, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University, Corresponding Author: sommyphasook790@gmail.com

² Associate Professor Dr., Faculty of Law, Sukhothai Thammathirat University

³ Associate Professor, Faculty of Law, Sukhothai Thammathirat University

มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกผู้สูงอายุ ซึ่งกระทำความผิดทางอาญาของประเทศไทย

ณัฐสุตา ผาสุก¹ รศ.ดร. ลาวัญญ์ ถนัดศิลป์กุล² รศ. วิมาน กฤตพลวิมาน³

วันที่รับบทความ 5 มค. 2564; วันแก้ไขบทความ 18 มค. 2564; วันตอบรับบทความ 21 มค. 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากฎหมายที่ใช้ลงโทษผู้สูงอายุที่ได้กระทำความผิดทางอาญาของประเทศไทย (2) ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรการอื่นของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษที่มีการลงโทษทางอื่นแทนการจำคุก (3) วิเคราะห์ สรุปปัญหา และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษผู้สูงอายุซึ่งกระทำความผิดทางอาญาแทนการลงโทษจำคุก

ผลการศึกษาพบว่า (1) กฎหมายอาญามีมาตรการอื่นสำหรับผู้เยาว์โดยคำนึงถึงอายุ วุฒิภาวะ แต่ไม่มีกฎหมายอาญาที่กำหนดมาตรการอื่นแทนการลงโทษสำหรับผู้สูงวัยซึ่งมีความแตกต่างในด้านสภาพร่างกาย โดยหลักการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องลงโทษเสมอเหมือนกัน (2) จากการเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรการอื่นของ สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีมาตรการการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดแทนการลงโทษจำคุก ซึ่งใช้หลักทฤษฎีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และประเทศอังกฤษมีมาตรการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้สูงวัยแทนการลงโทษจำคุก โดยอาศัยหลักทฤษฎีตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมมาปรับใช้ในการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้สูงวัยแทนการลงโทษจำคุก (3) ประเทศไทยควรมีมาตรการในการลงโทษที่สามารถใช้ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาจึงเสนอแนวทางในการลงโทษผู้สูงอายุโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือกำไลข้อเท้าในการคุมตัวผู้สูงอายุ และการบัญญัติการลงโทษผู้สูงอายุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีหลักแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาทั้งดั้งเดิมในการสนับสนุนเกี่ยวกับการลงโทษผู้สูงอายุที่ควรมีการผ่อนปรนโทษ และจากทฤษฎีหลักกฎหมาย เรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่เหมือนกันกับบุคคลที่ไม่เท่ากัน

คำสำคัญ : มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา ผู้สูงอายุ การลงโทษทางอาญา

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ส่งบทความวิจัย E-mail : sommyphasook790@gmail.com

² สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันมาตรการในการลงโทษผู้สูงอายุของประเทศไทยเป็นการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 มี 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต , จำคุก , กักขัง , ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งโทษที่ใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุ คือ การลงโทษจำคุกถึงแม้การลงโทษจำคุกเป็นโทษที่ถูกใช้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัยที่กระทำความผิด แต่หากเทียบกับบุคคลที่ต้องอยู่ในคุกเหมือนกัน การถูกจำคุกสำหรับผู้สูงอายุ นั้น เป็นโทษที่ทรมานเพราะสภาพร่างกายที่เสื่อมลงเพราะโดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัวที่ทำให้เกิดความทรมานและมีอาการทุกขเวทนามากกว่าบุคคลในวัยอื่น

ตามหลักทฤษฎีวิทยา นักโทษที่ต้องรับโทษประหารชีวิตหากมีอาการเจ็บป่วยจำเป็นต้องรักษาให้หาย เมื่อนักโทษผู้นั้นหายจากอาการป่วยแล้วจึงจะกลับมารับโทษตามคำพิพากษา หากเปรียบเทียบแล้วแม้ระยะเวลาการลงโทษจำคุกเป็นระยะสั้น แต่สำหรับผู้สูงอายุเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน ที่สำคัญคือ การลงโทษจำคุกนี้แม้บุคคลผู้ใดผู้หนึ่งกระทำความผิดอาญาจำต้องได้รับโทษจำคุกเหมือนกัน แต่ไม่ควรใช้กับบุคคลทุกประเภท ตัวอย่างเช่น กฎหมายอาญามีมาตรการอื่นสำหรับผู้เยาว์ ซึ่งเป็นการคำนึงถึงอายุ วุฒิภาวะ แต่ไม่มีกฎหมายอาญาที่กำหนดมาตรการอื่นแทนการลงโทษผู้สูงอายุ ในทางอาชญาวิทยามีทฤษฎีการลงโทษทางอาญา แต่ละทฤษฎีมีวัตถุประสงค์และวิธีการลงโทษที่แตกต่างกัน และทุกทฤษฎีเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ล้วนแต่เป็นประเทศที่นำหลักทฤษฎีการลงโทษทางอาญามาประยุกต์ใช้ในการลงโทษให้เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษผู้สูงอายุโดยใช้มาตรการอื่นมารองรับแทนการลงโทษจำคุก

จากการที่ประเทศไทยใช้โทษจำคุกในการลงโทษผู้สูงอายุ จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการศึกษา มาตรการอื่นที่สามารถใช้แทนการลงโทษจำคุกผู้สูงอายุที่ได้กระทำความผิดทางอาญาโดยศึกษาจากทฤษฎีการลงโทษทางอาญาและแนวคิดอาชญาวิทยา กฎหมายและมาตรการที่ใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุที่ได้กระทำความผิดทางอาญาของประเทศไทย ศึกษากฎหมาย และมาตรการอื่นที่ใช้แทนการลงโทษจำคุกของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษผู้สูงอายุแทนการลงโทษจำคุกต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎหมาย และมาตรการที่ใช้ลงโทษผู้สูงอายุที่ได้กระทำความผิดทางอาญาของประเทศไทย

2. ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรการอื่นของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษผู้สูงอายุที่กระทำความผิดทางอาญา แทนการใช้เรือนจำ

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาที่เป็นการศึกษาในเรื่องมาตรการอื่นที่เหมาะสมในการลงโทษผู้สูงอายุแทนการลงโทษจำคุก ศึกษาจากทฤษฎีการลงโทษทางอาญา แนวคิดทางอาชญวิทยา รวมถึงที่ใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุและมาตรการที่ใช้ควบคู่กับการลงโทษผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากฎหมายที่ใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับใช้กับกฎหมายอาญาของประเทศไทย

วิธีการศึกษา

การศึกษาที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเอกสารจากประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการอภัยโทษ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ วิทยานิพนธ์ทางกฎหมาย งานวิจัย บทความวารสาร และตำรากฎหมายอาญาของประเทศไทย รวมถึงประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ วิทยานิพนธ์ บทความ และวารสารต่างประเทศ

คำจำกัดความ

ผู้สูงอายุ หมายถึงบุคคล 3 ช่วงอายุ ได้แก่ อายุ 60 - 69 ปี อายุ 70 – 79 ปี อายุ 80 ปีขึ้นไป

ผลการศึกษา

1. ทฤษฎีการลงโทษทางอาญาและแนวคิดทางอาชญวิทยา

ปัจจุบันมีทฤษฎีหลากหลายที่ อธิบายเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาแต่มีทฤษฎีอยู่ 5 ทฤษฎี ที่แพร่หลายในทวีปยุโรปและประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 5 ทฤษฎี ทฤษฎีกรรมสนองและทฤษฎีการยับยั้งชั่งใจคือ ซีชาร์ เบ็คคาเรีย ทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ก่อต้งคือซีชาร์ ลอมโบโซ ในส่วนทฤษฎีการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมผู้ก่อต้งคือ ฟลิปปิ กรามาติคา และมาร์ค แอนเซล และทฤษฎีชดเชยมีมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าฮัมมูราบีแต่ไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้ก่อต้ง

ทฤษฎีทั้ง 5 ทฤษฎี มีวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำทฤษฎีแต่ละทฤษฎีมาประยุกต์ใช้และต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน โดยเฉพาะการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคลไม่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวละที่สำคัญต้องสอดคล้องกับความผิด ด้วยเหตุเหล่านี้จึงเกิดการศึกษาการนำทฤษฎีการลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุโดยการศึกษาทฤษฎีการลงโทษทางอาญา 5 ทฤษฎี (Jack Boeglin, Zachary Shapiro, 2017, pp.1506-1521) ดังนี้

1.1 ทฤษฎีกรรมสนอง

การมองย้อนไปสู่อดีตและมีลักษณะการลงโทษรูปแบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ผู้กระทำความผิดถูกทดแทนแค้นเช่นผู้เสียหาย วัตถุประสงค์ของทฤษฎีกรรมสนอง คือ การให้ผู้กระทำความผิดต้องชดเชยให้กับผู้เสียหายเพื่อผู้เสียหายได้รับความยุติธรรม (Johannes Andenaes, 1965 pp.57)

แต่วิธีการลงโทษตามทฤษฎีกรรมสนองเป็นวิธีที่ยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัด การลงโทษผู้กระทำความผิดที่รุนแรงและในทางทฤษฎีไม่สามารถวัดขนาดความผิดในแต่ละความผิดให้พอเหมาะได้ หากนำมาลงโทษผู้สูงอายุความรุนแรงของการลงโทษที่ผู้สูงอายุอาจรองรับแรงกดดันจากการลงโทษไม่ไหว เพราะสภาพร่างกายที่เสื่อมโทรมและสภาพจิตใจที่เสื่อมถอย การลงโทษตามทฤษฎีกรรมสนองอาจเป็นการทำให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในสภาพทุกข์ทรมานมากขึ้นกว่าเดิมเท่าตัว

1.2 ทฤษฎีการยับยั้งชั่งใจ

การยับยั้งชั่งใจไม่ให้คนกระทำความผิดของทฤษฎีนี้คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดและผู้เคยกระทำความผิดไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการยับยั้งชั่งใจ คือ การป้องกันไม่ให้คนในสังคมกระทำความผิดเพื่อให้กลัวการถูกลงโทษและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด (Johannes Andenaes, 1972, pp.109)

ทฤษฎีการลงโทษยับยั้งชั่งใจเป็นการลงโทษที่แตกต่างและลดระดับความรุนแรงลงกว่าทฤษฎีกรรมสนองซึ่งเป็นการข่มขู่ให้กลัวและกำหนดโทษที่เหมาะสมกับบุคคลทุกเพศทุกวัยที่ได้รับโทษเดียวกันเปรียบเสมือนการลงโทษที่เท่ากันใช้กับบุคคลที่ไม่เหมือนกันจึงไม่ใช่ความยุติธรรม หาก

ใช้กับผู้สูงอายุที่อาจมีผลเสียในภายหลังคือความทรมานและเป็นการทำลายคุณลักษณะประจำตัววิธีการลงโทษของทฤษฎีนี้อาจทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมภายหลังการลงโทษ

1.3 ทฤษฎีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์โดยการศึกษาปัญหาอาชญากรรม นำหลักทฤษฎีมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนักโทษ

วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คือ การมุ่งหาสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำความผิดรวมถึงการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมผู้กระทำความผิด (Rudolph J. Gerber, Patrick D. McNany, 1972 pp.188)

ทฤษฎีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นทฤษฎีที่เลี่ยงการลงโทษจำคุกแบบระยะสั้น แต่ใช้วิธีการลงโทษวิธีอื่นเพื่อป้องกันการทำลายคุณลักษณะประจำตัวของนักโทษ นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ได้แบ่งขั้นตอนวิธีการลงโทษ 3 วิธี คือ ก่อนการลงโทษ ระหว่างการลงโทษ และหลังพ้นโทษ (H.J. Eysenck, 1972, pp.188) โดยมีการคิดแยกผู้กระทำความผิด ซึ่งทฤษฎีการลงโทษนี้เหมาะกับการปรับใช้กับการลงโทษผู้สูงอายุเพราะเป็นการเลี่ยงโทษจำคุกแต่ต้องมีการนำโทษที่เหมาะสมมาใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุแทนโทษจำคุก และยุติธรรมกับผู้เสียหาย

1.4 ทฤษฎีการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม

ทฤษฎีนี้ตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดออกมากระทำความผิดได้แม้กระทั่งลงโทษประหารชีวิต จำคุก การกักขัง กักบริเวณ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดสามารถออกมากระทำความผิดได้อีก

วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมคล้ายกับทฤษฎียับยั้งขัดขวางคือการปกป้องสังคมจากการกระทำความผิดและแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดเหมือนกับทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การลงโทษตามทฤษฎีนี้มีลักษณะกำหนดระยะเวลาที่นักโทษต้องสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ภายในกำหนดแต่ถ้าปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ หมายถึง การถูกลงโทษต่อไปหรือหมายความว่าความถึงการขังสืม (Marc Ansel, 1966, pp 30) ซึ่งหากใช้การลงโทษตามทฤษฎีนี้กับผู้สูงอายุอาจสุ่มเสี่ยงที่ผู้สูงอายุปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ช้ากว่าวัยอื่นซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วหากใช้ทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะได้ผลมากกว่าเพราะทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการแก้ไขปัญหาโดยการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมส่วนบุคคล

1.5 ทฤษฎีการชดเชย

ทฤษฎีการชดเชยเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยจากการถูกกระทำจนเป็นที่พอใจ วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการชดเชยเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดโดยการชดเชยสิ่งที่เสียหายและ ผู้กระทำผิดได้รับการบรรเทาโทษ (ชนัญญา กิจทวี 2546 น.8)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบทฤษฎีทั้ง 5 ทฤษฎี

ชื่อทฤษฎี	ทฤษฎีที่นำมา ประยุกต์ใช้	สำนัก	ผู้ก่อตั้ง	วัตถุประสงค์
ทฤษฎีกรรม สนอง	ทฤษฎีเจตจำนงอิสระ	สำนักอาชญา วิทยาดั้งเดิม	ซีซาร์ เบ็คคา เรีย	เพื่อลงโทษให้ เหมาะสมกับความผิด ที่ได้กระทำ
ทฤษฎียับยั้ง ขัดขวาง	ทฤษฎีอรรถประโยชน์ และทฤษฎีเจตจำนง อิสระ	สำนักอาชญา วิทยาดั้งเดิม	ซีซาร์ เบ็คคา เรีย	เพื่อให้บุคคลในสังคม หวาดกลัวการลงโทษ และไม่กล้ากระทำ ความผิด
ทฤษฎี ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม	การศึกษาเชิงประจักษ์ นิยม	สำนักอาชญา วิทยาปฏิฐาน นิยม	ซีซาร์ ลอม โบรโซ	ลงโทษให้เหมาะสมกับ ผู้กระทำความผิดและ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิด
ทฤษฎีการตัด ผู้กระทำผิด ออกจากสังคม	ทฤษฎียับยั้งขัดขวาง และทฤษฎีปรับเปลี่ยน พฤติกรรม	สำนักป้องกัน สังคม	ฟิลิปโป กรามาติคา และมาร์ค แอนเซล	คุ้มครองและป้องกัน สังคม โดยการทำให้ ผู้กระทำผิดหมด โอกาสที่จะกระทำ ความผิดต่อไป
ทฤษฎีชดเชย	ได้รับอิทธิพลมาจาก ทฤษฎีปรับเปลี่ยน พฤติกรรม		มีมาแต่ยุค โบราณสมัย พระเจ้าฮัมมู ราบี	ชดใช้ความเสียหาย ให้กับผู้เสียหายจน กลับคืนสู่ดั้งเดิม เหมือนไม่เคยมีอะไร เกิดขึ้น

ที่มา Jack Boeglin, Zachary Shapiro. (2017): 1506-1521; Richard E. Laster. (1970): 72

การลงโทษตามหลักทฤษฎีการชดเชยเป็นลักษณะของการลงโทษในคดีแพ่ง แต่การลงโทษลักษณะนี้เป็นการให้ชดเชยด้วยทรัพย์ ผลเสียที่ตามมาคือ ผู้กระทำความผิดมิได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากการศึกษาทฤษฎีการลงโทษทางอาญาทั้ง 5 จะสรุปได้ว่าทฤษฎีที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้ลงโทษผู้สูงอายุ นั้น ควรเป็นที่สามารถแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมผู้กระทำความผิดในเวลาเดียวกัน ซึ่งจากตารางเปรียบเทียบทั้ง 5 ทำให้ทราบได้ว่า ทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในการลงโทษผู้สูงอายุ เพราะเป็นทฤษฎีที่แก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมในคราวเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งแนวคิดที่กล่าวถึงการลงโทษผู้สูงอายุคือแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดทางอาชญาวิทยา

สำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมมีแนวคิดในเรื่องการผ่อนปรนโทษให้กับบุคคลบางกลุ่ม ซึ่งบุคคลกลุ่มผู้สูงอายุนำอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมมีแนวคิดว่าผู้สูงอายุไม่สามารถใช้เจตจำนงอิสระได้อย่างเต็มที่เพราะความเสื่อมสภาพของร่างกายและจิตใจแม้จะผ่านประสบการณ์มาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งความเสื่อมสภาพย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ 2531, 32)

2. กฎหมายอาญาและมาตรการที่ใช้ลงโทษผู้สูงอายุที่กระทำความผิดอาญาของประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายอาญาของประเทศไทย พบว่าไม่มีบทบัญญัติการลงโทษผู้สูงอายุที่กระทำความผิดทางอาญาแบบเฉพาะเจาะจง แต่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ประเทศไทยใช้กฎหมายตราสามดวงในกรณีที่คนชราอายุเจ็ดสิบปีขึ้นไปคำตัดสินอื่น กฎหมายตราสามดวงยกเว้นโทษให้คนชราอายุเจ็ดสิบปีผู้นั้น ซึ่งปัจจุบันไม่มีการนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้ในประมวลกฎหมายอาญา และที่ผ่านมาสถิติจำนวนนักโทษผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สูงอายุต้องขังตามข้อมูลในปี 2552 - 2553 มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดย ในปี 2552 ช่วงอายุ 60 - 69 ปี 3,095 คน ช่วงอายุ 70 - 79 ปี 583 คน ช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป 69 คน รวมผู้ต้องขังสูงอายุ ปี 2552 ทั้งหมด 3,747 คน และปี 2553 มีผู้ต้องขังสูงอายุ ช่วงอายุ 60 - 69 ปี 3,353 คน ช่วงอายุ 70 - 79 ปี 684 คน ช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป 89 คน รวมผู้ต้องขังสูงอายุ ปี 2552 ทั้งหมด 4,126 คน

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ต้องขังสูงอายุทั่วประเทศ จำแนกและช่วงอายุ ปี 2552 - 2553

ช่วงอายุ	ปี 2552			ปี 2553		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 60 - 69 ปี	2,483	612	3,095	2,767	586	3,353
อายุ 70 - 79 ปี	493	90	583	569	115	684
อายุ 80 ปีขึ้นไป	55	14	69	73	16	89
รวม	3,031	716	3,747	3,409	717	4,126

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2553)

โดยในปัจจุบันถ้าผู้สูงอายุกระทำความผิดทางอาญาโทษที่ได้รับคือการถูกพิพากษาลงโทษจำคุก ซึ่งไม่มีมาตรการอื่นรองรับสำหรับการลงโทษผู้สูงอายุโดยเฉพาะเมื่อผู้สูงอายุเข้าสู่การลงโทษจำคุกแล้วจะมีมาตรการที่ใช้ควบคุมเมื่อผู้สูงอายุได้รับการลงโทษจำคุกหนึ่งในสาม มี 2 มาตรการดังนี้

2.1 การพระราชทานอภัยโทษ

เมื่อพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแก่การพักโทษที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งการพระราชทานอภัยโทษแบ่งออกเป็น 2 กรณี (อริยพร โพธิ์ใส 2552 น.143)

1. การพระราชทานอภัยโทษเป็นรายบุคคล
2. การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป

ในกรณีการพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไปมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 7 ว่าด้วยผู้สูงอายุจะเข้าเกณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาที่มีการระบุพักโทษที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1. ผู้สูงอายุต้องมีอายุครบ 60 ปี บริบูรณ์
2. โทษที่เหลือต้องไม่เกินสามปี

โดยสรุปแล้วการพระราชทานอภัยโทษทั่วไปเป็นมาตรการที่ผู้สูงอายุต้องรับโทษจำคุกก่อนจึงจะเข้าหลักเกณฑ์การขอพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งนอกจากการพระราชทานอภัยโทษแล้วอีกมาตรการคือ การพักการลงโทษ

2.2 การพักการลงโทษ

มาตรการพักการลงโทษเป็นมาตรการที่เปิดโอกาสให้นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีมีโอกาสได้รับการปล่อยตัว การพักการลงโทษ แบ่งออกเป็น 2 กรณี (นวลจันทร์ ทัดชนชัยกุล, 2532, น. 381) ดังนี้

1. การพักการลงโทษปกติ
2. การพักการลงโทษกรณีพิเศษ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระหว่างการพระราชทานอภัยโทษกับการพักการลงโทษ

การพระราชทานอภัยโทษ	การพักการลงโทษ
1. การพระราชทานอภัยโทษนักโทษจะได้รับการปล่อยตัวหลังจากพระราชกฤษฎีกาออกแล้วเร็วสุดใช้เวลาประมาณ 1 เดือน	1.การพักการลงโทษขั้นตอนค่อนข้างซับซ้อนกว่านักโทษจะได้รับการปล่อยตัว เร็วสุดใช้เวลาประมาณ 4 เดือน
2. นักโทษไม่มีพันธนาการใดใดหลังจากปล่อยตัวสามารถเดินทางไปต่างจังหวัดได้โดยไม่ต้องทำหนังสือขออนุญาตจากหน่วยงานใด	2. นักโทษมีพันธนาการหลังจากปล่อยตัว ถ้านักโทษเดินทางไปต่างจังหวัดต้องทำหนังสือขออนุญาตจากต่อหน่วยงานที่เรือนจำได้แจ้งไว้
3. พ้นจากภาวะการเป็นนักโทษภายหลังจากการปล่อยตัว	3. ยังไม่พ้นจากภาวะการเป็นนักโทษภายหลังจากการปล่อยตัว เพราะต้องไปรายงานในเรื่องความเป็นอยู่ต่อหน่วยงานที่เรือนจำแจ้งไว้
4. ไม่ต้องมีผู้อุปการะภายหลังได้รับการปล่อยตัว	4. ต้องมีผู้อุปการะภายหลังได้รับการปล่อยตัวไว้คอยควบคุมความประพฤติมิให้กระทำความผิด
5. นักโทษเมื่อได้รับการปล่อยตัวจะไม่มีโทษติดตัว	5.นักโทษเมื่อได้รับการปล่อยตัวแต่มีโทษติดตัว

ที่มา พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562, พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2560 มาตรา 52

ผู้สูงอายุจะอยู่ในเกณฑ์การพักการลงโทษกรณีพิเศษ แต่นักโทษผู้สูงอายุต้องมีอายุ 70 ปีขึ้นไป เป็นนักโทษชั้นดีขึ้นไป และต้องได้รับโทษมาแล้วหนึ่งในสามของโทษที่ระบุในหมายแจ้งโทษ (หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0706.3/2143 ลงวันที่ 26 มกราคม 2561)

ขั้นตอนการพักการลงโทษเป็นขั้นตอนที่ละเอียดและกว่าที่นักโทษผู้สูงอายุจะได้รับการพักการลงโทษ ต้องใช้เวลาในแต่ละขั้นตอนยาวนานและในกรณีพักการลงโทษกรณีพิเศษต้องให้รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้อนุมัติ ขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาพิจารณาพักโทษละเอียดพอสมควรหากเปรียบเทียบการขอพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไปแล้ว การพระราชทานอภัยโทษใช้เวลาสั้นกว่าการพักการลงโทษผู้ศึกษาจึงได้จัดทำตารางเปรียบเทียบดังตารางที่ 3

หากมองเปรียบเทียบแล้วการพระราชทานอภัยโทษจะดีกว่าการพักการลงโทษเพราะมีข้อดีที่มากกว่า แต่การพระราชทานอภัยโทษจะมีต่อเมื่อเป็นโอกาสสำคัญของพระราชวงศ์จึงจะมีการพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งนักโทษที่เป็นผู้สูงอายุภายในเรือนจำต้องรอคอยอย่างทรมานกว่าจะมีโอกาสนั้นในแต่ละปีหากมีมาตรการอื่นที่ผู้สูงอายุไม่ต้องเข้าไปทนทุกข์ทรมานภายในเรือนจำเพราะกระทำความผิดทางอาญา ส่วนมาตรการพักการลงโทษมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและขั้นตอนแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลานาน

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่มีการบัญญัติมาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกสำหรับผู้สูงอายุเป็นกฎ เพื่อนำมาประยุกต์และปรับใช้กับกฎหมายของประเทศไทย

3. มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกของสาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ

3.1 มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีวิธีการลงโทษนักโทษในรูปแบบแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมนักโทษ โดยการนำทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมถึงการนำแนวคิดสำนักอาชญาวิทยาที่ตั้งเดิมในเรื่องการผ่อนปรนโทษมาประยุกต์ใช้ในการลงโทษ ซึ่งมาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสมาใช้ คือ การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดแทนการลงโทษจำคุกสาธารณรัฐฝรั่งเศสเรียกว่า “bracelet ‘electronique” (ปิยะพร ตันณีกุล, 2016, น. 900) คือการนำกำไลข้อมือที่มีลักษณะเป็นอุปกรณ์อยู่ที่ข้อมือสำหรับควบคุมตัวผู้กระทำความผิดทั้งนี้การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้มาใช้และได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ใน The French Code of Criminal Procedure Code”

ลักษณะผู้กระทำความผิดที่สามารถนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาควบคุม (PENAL CODE France ARTICLE 132-26-1)

1. ผู้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
2. ผู้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และไม่ได้รับการพักการลงโทษ
3. ผู้กระทำความผิดที่ได้รับคำพิพากษาให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาควบคุมตัวผู้กระทำความผิดต้องเป็นกรณีที่เป็นการกระทำความผิดครั้งแรก มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ซึ่งการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีการกำหนดข้อปฏิบัติที่

ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามและเป็นการต้องปฏิบัติภายหลังที่ได้รับการควบคุม ตามวิธีการดังกล่าว เช่น การเข้ามารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ทุกครั้งถึงกำหนด หรือแม้กระทั่งการพบเสียหาย

3.2 มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกของประเทศอังกฤษ

ศาลในประเทศอังกฤษมีการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของความผิดและสภาพของผู้กระทำความผิดประเทศอังกฤษได้มีการทฤษฎีการลงโทษทางอาญาคือทฤษฎีการตัดผู้กระผิดออกจากสังคม และทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้ในการร่างกฎหมายซึ่งกฎหมายที่ประเทศอังกฤษใช้ในปัจจุบันคือ Criminal Justice Act 2003 (ฐิติมา ประเสริฐ, 2553, น.72) ซึ่งได้มีการบัญญัติถึง มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก คือมาตรการการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมผู้กระทำความผิด โดยที่ศาลจะเป็นผู้ออกคำสั่ง แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

1. ระยะก่อนมีคำพิพากษาลงโทษ
2. ระยะหลังจากมีคำพิพากษา

ในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมผู้กระทำความผิดระยะหลังจากมีคำพิพากษาเป็นมาตรการการลงโทษอื่นแทนการลงโทษจำคุกทำให้ศาลทางเลือก โดยที่ศาลจะพิจารณาออกคำสั่งในการควบคุมผู้กระทำความผิดศาลจะออกคำสั่งได้หลายคำสั่งในคราวเดียวหรือใช้เพียงคำสั่งเดียว โดยคำสั่งที่ศาลจะออกคำสั่งมีทั้งหมด 12 คำสั่ง และอาจออกควบคุมกับคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ หรือคำสั่งห้ามเข้าสถานที่ได้ (Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) Article 204)

โดยสรุปแล้วในสาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษมีมาตรการอื่นที่ใช้แทนการลงโทษจำคุกซึ่งสามารถนำมาปรับใช้แทนโทษจำคุกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษผู้สูงอายุที่ได้กระทำความผิดทางอาญาและมีโทษจำคุก จากที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในประเทศอังกฤษมีการนำมาปรับใช้กับผู้สูงอายุด้วยเหตุผลที่ว่า แม้วิธีนี้เป็นการลงโทษแต่ผู้กระทำความผิดสามารถใช้ชีวิตกับบุคคลในครอบครัวได้ โดยเฉพาะผู้ต้องโทษผู้สูงอายุ เพราะบุคคลภายในครอบครัวสามารถดูแลเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นเหตุผลที่ประเทศไทยควรนำมาปรับใช้กับผู้สูงอายุได้เช่นกันประกอบกับผู้สูงอายุในปัจจุบันผู้สูงอายุทุกคนมีโรคประจำตัวที่ต้องหมั่นพบแพทย์เป็นประจำ สภาพร่างกายที่เสื่อมโทรมลง จึงเป็นเหตุที่ควรนำวิธีการลงโทษผู้สูงอายุของต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบลักษณะการใช้มาตรการลงโทษอื่นแทนการลงโทษของประเทศไทย ประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ

เรื่อง	ประเทศไทย	สาธารณรัฐฝรั่งเศส	ประเทศอังกฤษ
1. มาตรการที่ใช้แทนการลงโทษจำคุก	- พระราชทานอภัยโทษ	- การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด	- การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมผู้กระทำความผิด
2. กฎหมายที่ใช้ในการบัญญัติมาตรการที่ใช้แทนการลงโทษจำคุก	พระราชทานอภัยโทษ - พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 (ล่าสุด)	การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด - Code of Criminal Procedure	การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมผู้กระทำความผิด - Criminal Justice Act 2003
3. ลักษณะความผิดที่ใช้แทนการลงโทษจำคุก	- พระราชทานอภัยโทษ - ได้ทุกกรณีเว้นเฉพาะความผิดตามบัญชีความผิดท้ายพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562	- การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด 1. โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี 2. โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และไม่ได้รับการพักการลงโทษ 3. ผู้กระทำความผิดที่ได้รับคำพิพากษาให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	- การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น 2 ระยะ 1. ระยะก่อนมีคำพิพากษา ในช่วงที่มีการปล่อยตัวชั่วคราวและได้รับการประกันตัว
3. ลักษณะความผิดที่ใช้แทนการลงโทษจำคุก			2. ระยะหลังจากมีคำพิพากษาใช้ในการควบคุมผู้กระทำความผิดสำหรับผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

ที่มา ปิยะพร ตันณีกุล.(2016), น.900, ฐิติมา ประเสริฐ.(2553), น.72, Penal Code France Article 132-26-1, Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) Article 204

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อสรุป

การลงโทษผู้สูงอายุที่กระทำความผิดทางอาญาควรมีมาตรการเฉพาะแทนการลงโทษจำคุก เพราะการลงโทษจำคุกเป็นการทำลายคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งการลงโทษผู้สูงอายุควรเป็นการแก้ไขรวมถึงการผ่อนปรนโทษเพราะการลงโทษควรยึดหลักกฎหมายที่ว่า “หลักกฎหมายที่ไม่เหมือนกันใช้ลงโทษบุคคลที่ไม่เหมือนกันไม่ยุติธรรมอันใด หลักกฎหมายที่เหมือนกันลงโทษบุคคลที่ไม่เหมือนกันก็ไม่ยุติธรรมอันนั้น” ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการที่ประเทศไทยควรมีมาตรการอื่นแทนการลงโทษผู้สูงอายุซึ่งได้กระทำความผิดทางอาญา

4.2 ข้อเสนอแนะ

1. ในกฎหมายอาญาของประเทศไทยควรนำหลักแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ตั้งเดิมมาใช้กับกรณีของผู้สูงอายุในเรื่องการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เนื่องจากประเทศไทยได้ แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ตั้งเดิมมาใช้กับ เด็ก เยาวชน และบุคคลวิกลจริต แต่ผู้สูงอายุเป็นวัยที่กระทำความผิดหรือโอกาสกลับมากระทำความผิดซ้ำมีน้อยมากจึงควรมีมาตรการอื่นเข้ามารองรับสำหรับการลงโทษผู้สูงอายุแทนโทษจำคุก ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดอัตราการกระทำอาชญากรรมของผู้สูงอายุ รวมถึงความทรมาณทั้งในด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุหากต้องเข้าไปในเรือนจำอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวที่ต้องรักษาอย่างต่อเนื่อง และพบแพทย์เป็น

2. การนำมาตรการการควบคุมนักโทษประเภทผู้สูงอายุโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้สูงอายุที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษจำคุกโดยอาจบังคับใช้เฉพาะโทษกรณีที่ผู้เสียหายไม่ถึงแก่ความตาย แต่ความผิดนั้นต้องไม่ใช่ความผิดที่มีเจตนาต่อชีวิตหรือที่เรียกว่าเจตนาฆ่าโดยในเบื้องต้นอาจเป็นกรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ เป็นต้น โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคุมผู้สูงอายุให้อยู่ในสถานที่ที่กำหนดซึ่งเป็นการนำการลงโทษของประเทศอังกฤษมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้มีการก้าโออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกรณีการปล่อยชั่วคราว แต่กรณีนี้นำมาใช้กับผู้สูงอายุโดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้สูงอายุอยู่ในสถานที่ที่กำหนด ซึ่งผู้ที่กำหนดสถานที่นั้นเป็นศาลที่เห็นควรว่าผู้สูงอายุควรอยู่ในสถานที่ใดโดยกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้ผู้สูงอายุผู้นั้นรายงานตัวกับสำนักงานคุมประพฤติประจำจังหวัดที่ผู้นั้นพักอาศัยเป็นมาตรการแทนการ

ลงโทษจำคุกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพราะมาตรการนี้ถือเป็นการลงโทษในแบบที่จำกัดเสรีภาพ ต้องอยู่ในสถานที่ที่กำหนด ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัว เวลาที่เจ็บป่วยสามารถพาไปหาแพทย์ หรือแม้กระทั่งต้องพบแพทย์อย่างต่อเนื่องก็สามารถทำได้

3. การนำมามาตรการการควบคุมนักโทษประเภทผู้สูงอายุโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้สูงอายุนั้น ควรบัญญัติความผิดทางอาญาที่สามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทน การลงโทษจำคุกไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการลงโทษโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เอกสารอ้างอิง

ปิยะพร ตันณีกุล. (2559), รูปแบบการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในยุโรป การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 8, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย
ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2531) อาชญาวិทยา: สหวิทยาการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม, กรุงเทพฯ ฯ จุฬาลงกรณ์

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2532) การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ กรุงเทพฯ ฯ สำนักพิมพ์นิติบรรณาธิการ

ฐิติมา ประเสริฐ. (2553) การจำคุกในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ชนัญญา กิจทวี. (2546) การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)

พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2560

Jack Boeglin , Zachary Shapiro. (2017) “A Theory of Differential Punishment” Vanderbilt Law Review

Johannes Andenaes. (1965) “The General Part of the Criminal Law of Norway” London Sweet & Maxwell Limited

Johannes Andenaes (1972) “General Prevention : A Broader View of Deterrence”
Contemporary Punishment

Marc Ansel.(1966), Social Defence A modern Approach to Criminal Behavior New York
Schocken Books, Fox Introduction to Criminology

Rudolph J. Gerber, Patrick D. McNany (1972) “Crime and Conditioning” Contemporary
Punishment University of Notre Dame: London

Richard E. Laster. (1970), Criminal Restitution: A Survey of Its Past History and An
Analysis of Its Present Usefulness, University of Richmond